

Sveriges Riksdag
Socialförsäkringsutskottet
Kanslichef Kari Hasselberg
kari.hasselberg@riksdagen.se

Vår referens

Dnr

2017-10-05

Anna Jansson Libietis

177-2017/18

Remissvar: Socialförsäkringsutskottets remiss gällande motion 2017/18:120

Företagarna har getts möjlighet att yttra sig över socialförsäkringsutskottets remiss gällande motion 2017/18:120 av Johanna Jönsson m.fl. (C, M, L, KD) väckt med anledning av prop. 2016/17:212 Möjlighet att avstå från återkallelse av uppehållstillstånd när arbetsgivaren självmant har avhjälpt bristen.

Företagarnas kommentarer

Företagarna välkomnar socialförsäkringsutskottets initiativ och tillstyrker förslaget i motionen. Företagarna tillstyrker även den i motionen föreslagna tidsplanen för ikraftträdande.

Betydelsen av arbetskraftsinvandring

Företagarna delar motionens analys av arbetskraftsinvandringens betydelse. Arbetskraftsinvandringen är av stor vikt för såväl enskilda företag som för Sveriges framtida välbefinnande och konkurrenskraft på den globala marknaden.

Kompetensbristen är ett stort problem idag och riskerar att bli än större i och med de stora pensionsavgångar som Sverige står inför. Småföretagarbarometern visar år efter år att kompetensbrist är det främsta hindret för tillväxt bland Sveriges småföretag. Mer än vart fjärde företag har svårt att hitta lämplig personal.¹ Företagarnas rapport "Det är attityden dumbom" visar att av företag som behövt rekrytera de senaste två åren har endast hälften lyckats tillföra den kompetens de sökt. Om alla företag som har haft rekryteringsbehov, men inte lyckats anställa, hade anställt bara en person per företag hade det skapats 72 026 jobb i de små- och medelstora företagen, varje år.²

Arbetskraftsinvandringen är en viktig del av lösningen och Sverige behöver ett regelverk som stöder de svenska företagens möjlighet att attrahera och behålla internationell kompetens.

Om motionens förslag

Företagarna har påtalat vikten av att skyndsamt hitta lösningar på problematiken som lett till att arbetskraftsinvandrare utvisas på grund av mindre och oavsiktliga avvikelser i anställningsvillkoren. Ändringen i återkallelsebestämmelsen och betraktandet av proportionalitetsprincipen är avgörande för att komma tillrätta med situationen och Företagarna instämmer i bedömningen att det är angeläget att skyndsamt hantera frågan. Företagarna välkomnar därmed socialförsäkringsutskottets initiativ, tillstyrker förslaget i motionen och gläds över den breda majoritet det vunnit i riksdagen.

¹ <http://www.foretagarna.se/politik-paverkan/rapporter/smaforetagsbarometern/smaforetagsbarometern-2017/#PDF>

² <http://www.foretagarna.se/globalassets/det-ar-attityden-dumbom-riks-nov-2016.pdf>

Företagarna vill understryka att motionens förslag bör säkerställa att arbetskraftsinvandrare inte utvisas på grund av avvikelser i villkoren hos tidigare arbetsgivare. Vi efterfrågar även att de arbetskraftsinvandrare som nu överklagat beslut om utvisning får sina ärenden prövade på nytt, utifrån motionens förslag.

Förslaget i relation till regeringens förslag om själv rättelse

Företagarna delar de synpunkter som förs fram i motionen rörande regeringens förslag om själv rättelse. Förslaget var ett steg i rätt riktning, men som Företagarna påpekat tidigare är det inte tillräckligt för att lösa problemen med utvisningar på grund av mindre och oavsiktliga avvikelser i villkoren. Företagarna har redan tidigare påpekat att avgörande för att komma tillrätta med problemet istället är att omformulera skrivelsen i 7 kap. 7 e § i utlänningslagen, enligt det förslag som nu presenterats i socialförsäkringsutskottets motion.

Om proportionalitetsprincipen beaktas i enlighet med motionens förslag och under förutsättning att utlänningslagens återkallelsebestämmelse ändras enligt förslaget i den lagda motionen, kommer helhetsbedömningar möjliggöras av samtliga omständigheter i enskilda fall. Företagarna ser svårigheter med en eventuell kombination av motionen och regeringens förslag. Regeringens proposition om själv rättelse kan ses som överflödigt förutsatt att utlänningslagens återkallelsebestämmelse ändras i enlighet med motionens förslag.

Övriga synpunkter

Migrationsverkets tillämpning av praxis i branschen eller yrket

Den svenska modellen bygger på frivillig kollektivavtalsanslutning och 60 % av företagen är idag *inte* kollektivavtalsanslutna. Företagarna vill understryka vikten av likabehandling för det stora antal företag som saknar kollektivavtal och att Migrationsverket tillämpar den i motionen föreslagna möjligheten att göra en helhetsbedömning av samtliga anställningsvillkor, i förhållande till övriga anställda hos arbetsgivaren och i branschen. Det kan exempelvis inte vara lagstiftarens intention att en ansökan ska avslås i ett fall där en arbetskraftsinvandrare givits högre lön istället för en försäkring, om det är i linje med vad som gäller för övriga anställda eller i fall där det inte är möjligt att teckna en försäkring för en enskild anställd. Migrationsverket bör i sin bedömning även ta ett eventuellt försäkringsskydd som arbetstagaren har i sitt hemland i beaktande, då det förekommer fall där det för arbetstagaren är mer förmånligt att få en större andel lön i Sverige och istället för att teckna nya försäkringar i Sverige, fortsätta betala försäkringar i hemlandet.

Vad gäller praxis inom yrket eller branschen finns ingen entydig definition. Företagarna menar att det är problematiskt att det är de fackliga organisationerna som, potentiellt godtyckligt, avgör huruvida en arbetsgivare lever upp till bestämmelserna som "följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen" (utlänningslagen 6 kap. 2 §). Ställningstagandet bör istället, enligt tydliga riktlinjer, göras av en oberoende myndighet.

Förtydliga godkända rekryteringskanaler

Gemenskapsföreträdet ställer inte krav på att lediga tjänster ska utannonseras i Arbetsförmedlingens platsbank för att bli synliga för EU-medborgare. För att inte riskera att enskilda arbetskraftsinvandrare utvisas på orätta grunder samt för att förtydliga regelverket gentemot arbetsgivarna, önskar Företagarna även ett förtydligande av vilka kanaler som kan användas.

Inrätta ett rådgivningscentrum

Utgångspunkten för en fungerande arbetskraftsinvandring bör vara att göra det lätt att göra rätt. Det är inte rimligt att förvänta sig att en enskild arbetsgivare har möjlighet att besitta uppdaterad och heltäckande information om vilka villkor som gäller inom kollektivavtalen

eller vad som är praxis inom yrket eller branschen, när inte ens våra myndigheter klarar den uppgiften.

I en svårnavigerad kontext med otydlighet rörande villkor i kollektivavtal och praxis i yrken eller branscher, är Företagarnas uppfattning att det krävs en rådgivande och stödjande funktion. Företagarna, liksom flera andra remissinstanser, har tidigare föreslagit att ett rådgivningscentrum bör inrättas. Med utgångspunkt att underlätta för såväl arbetsgivare som arbetstagare att ha en fullgod kunskap om regelverket och till det hörande villkor, bör ett rådgivningscentrum ge såväl information som rådgivning i enskilda fall. Här samlas med fördel samtliga de myndigheter som berörs av arbetskraftsinvandring under samma tak, för att ge aktuell information och för att ge rådgivning i enskilda fall. Funktionen skulle minska risken för oavsiktliga avvikelser och därmed underlätta handläggningen i samband med bedömningar av ansökningar och förlängningsansökningar.

Patrik Nilsson

Anna Jansson Libietis

Chef Analys & Opinion

Utredare arbetsmarknad